

Литература

1. Мильнер Б.З., Евенко Л.И., Рапопорт В.С. Системный подход к организации управления. – Москва: Экономика, 2015.
2. Николаева О.Е., Алексеева О.В. Стратегический управленческий учет. – Саратов: Полиграф, 2016.
3. Осипов Ю., Смирнова Е. Основы предпринимательского дела. – Уфа: БЕК, 2016.

УДК 657: 2.016

Кафка С. М.,

к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Нафтогазова галузь відноситься до фондоемних. Ефективність використання основних засобів підприємств нафтогазовидобутку, підвищення віддачі нафтогазоносних пластів вуглеводів мають дуже велике значення для зміцнення енергетичної незалежності України. Тому українськими вченими-економістами ведеться постійний пошук шляхів підвищення ефективності цієї галузі, що призвело до появи таких форм та видів підприємницької діяльності як спільна діяльність.

В Україні є чимало так званих важко видобувних вуглеводнів. Це і поклади на глибинах понад 5 000 м, і законсервовані свердловини, і навіть родовища, які, наприклад, великим компаніям, зокрема державному ПАТ «Укргазвидобування» розробляти зараз збитково. Але для порівняно невеликих видобувачів такі поклади є привабливими, тому вони і працюють на ліцензійних площах ПАТ «Укргазвидобування» на умовах спільної діяльності. У 2017 р. ПАТ «Укргазвидобування» видобуло майже 15,25 млрд. куб. м природного газу, що складає близько 73 % від загального видобутку в Україні. На підприємства спільної діяльності припадає приблизно 8 % загального видобутку газу.

Зокрема, невиконання видобутку газу за 2015 рік становило 360 млн куб. м газу (було видобуто лише 1,16 млрд куб. м при плані видобутку 1,5 млрд куб. м). У багатьох випадках партнери ПАТ «Укргазвидобування», здійснюючи спільну діяльність, не виконали та не профінансували роботи з ремонту свердловин і не облаштували їх вузлами комерційного обліку газу. Крім того, є

нерідкісні випадки, коли партнери у спільній діяльності приховують свою звітність, майже всі вони відмовляються перейти на МСФЗ та гармонізувати системи обліку.

Низка окреслених проблемних питань могла б бути вирішена за рахунок даних бухгалтерського обліку, щоб менеджмент приймав управлінські рішення на основі достовірної інформації про спільну діяльність. Тому питання удосконалення обліку спільної діяльності та діяльності в умовах угод про розподіл продукції наразі є актуальними та потребують додаткових досліджень, коли підприємства, які видобувають корисні копалини загальнодержавного призначення згідно чинного законодавства переходять на МСФЗ.

В Україні в діючих нормативних актах немає окремого стандарту, який регламентує бухгалтерський облік і фінансову звітність спільної діяльності. В П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» є розділ, присвячений обліку спільної діяльності, але в цьому розділі схематично розглядаються питання обліку тільки однієї організаційної форми спільної діяльності – без утворення юридичної особи. Все це викликало необхідність розробки Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку спільної діяльності без створення юридичної особи [2].

Для ведення обліку спільної діяльності відповідно до МСФЗ 11 «Спільна діяльність» [1], головними є такі моменти: наявність спільного контролю; на що мають право сторони спільної діяльності: на чисті активи або право на активи і обов'язки по зобов'язаннях спільної діяльності.

Якщо спільна діяльність класифікується як спільне підприємство, то обов'язково спільне підприємство є юридичною особою, веде свою діяльність звичайно, самостійно веде облік цієї діяльності, складає і подає свою звітність.

Внески учасників у спільне підприємство є його власністю, а не учасників. Учасники за свої внески мають право на чисті активи підприємства та обліковують внески як інвестиції згідно вимог МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства» [3]. Якщо спільна діяльність класифікуються як спільна операція, то тут можливі три різні варіанти: спільна операція без окремого утворення, спільна операція з окремим утворенням, але без статусу юридичної особи, і з окремим утворенням у формі юридичної особи.

Отже, облік і звітність залежить від класифікації спільної діяльності: спільна операція або спільне підприємство. При цьому головною класифікаційною ознакою при поділі спільної діяльності на спільну операцію і спільне підприємство є те, кому належать права на активи і обов'язки по зобов'язаннях, пов'язаних зі спільною діяльністю.

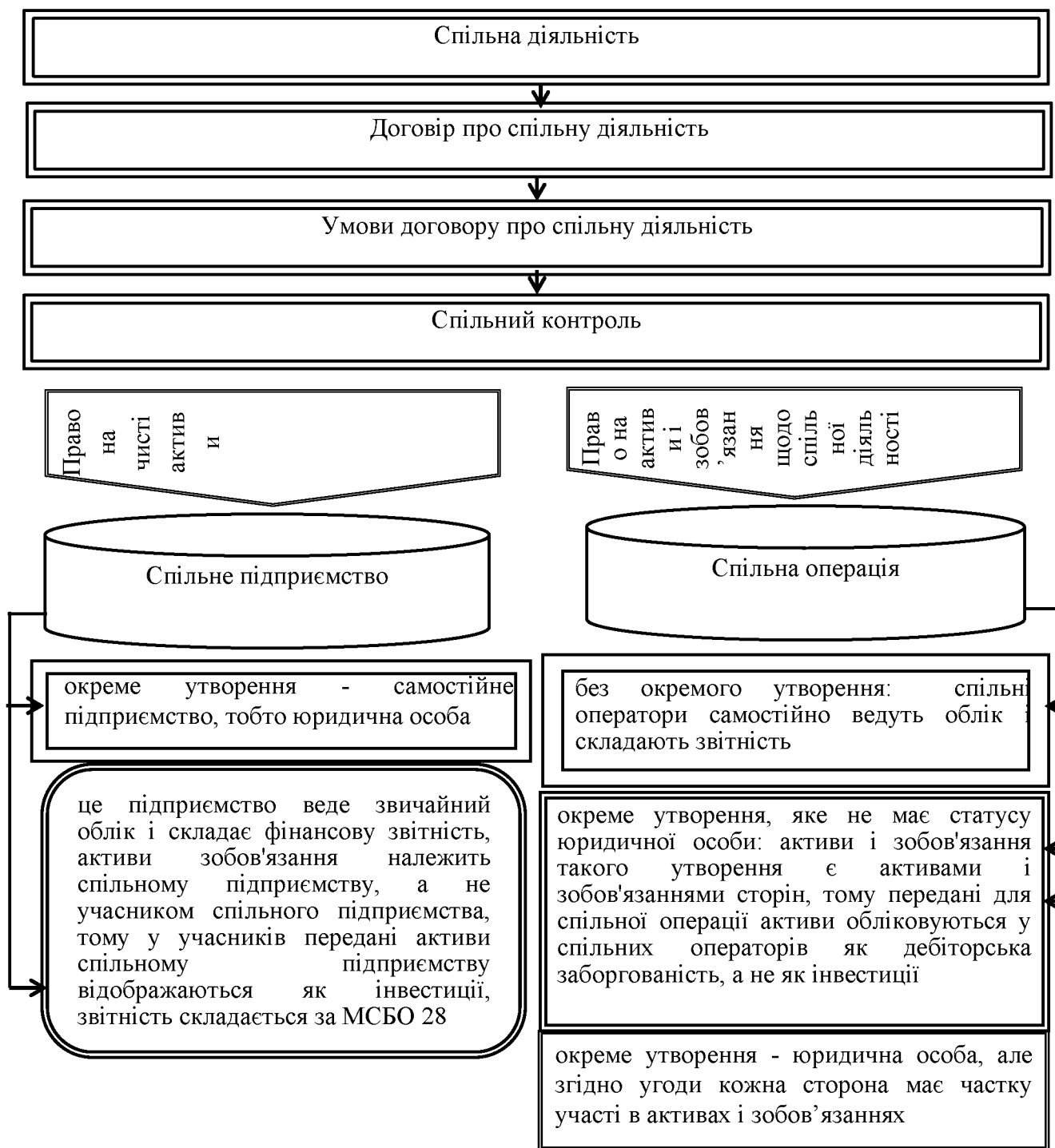

Рис. 1. Основні ознаки класифікації спільної діяльності та її вплив на облік учасників.

Література

1. МСФЗ 11 «Спільна діяльність»: Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2013 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_066 (дата звернення: 03.03.2018).

2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку спільної діяльності без створення юридичної особи: Наказ, Міністерство фінансів України від

30.12.2011 р. № 1873. URL: <https://zakon.help/law/1873/> (дата звернення: 26.04.2018).

3. МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства»: Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2013 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_046 (дата звернення: 03.03.2018).

УДК 657

Кащена Н.Б.,

к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, аналізу та страхування

Порсюрова І.П.,

аспірант кафедри фінансів, аналізу та страхування,

Харківський державний університет харчування та торгівлі

ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ЕМІСІЮ ТА РЕЄСТРАЦІЮ АКЦІЙ

Ефективне функціонування та сталий розвиток акціонерних підприємств в умовах ринкової нестабільності, що посилюється і прогресує в міру розвитку процесів глобалізації та євроінтеграції, зростання насиченості ринку і конкуренції, здебільшого визначається арсеналом новітніх інструментів корпоративного управління, які ґрунтуються на оперативних даних щодо витратності операцій з цінними паперами власної та невлавної емісії, що формуються в системі бухгалтерського обліку. В цьому контексті дедалі більшої актуальності набуває проблема відображення на рахунках бухгалтерського обліку витрат на емісію та реєстрацію акцій власної емісії задля забезпечення можливості формування єдиного інформаційного простору корпоративного управління, здатного в режимі реального часу надавати будь-якій управлінській ланці об'єктивну і своєчасну інформацію за будь-якими операціями з цінними паперами, зокрема з акціями власної емісії.

Здійснення операцій з емісії та реєстрації акцій, як правило, пов'язано з такими витратами як: оплата послуг реєстратора; оплата послуг аудиторів; оплата послуг фінансових посередників; витрати на друкування бланків цінних паперів; витрати на оплату державного мита при реєстрації емісії (0,1 % номінальної вартості запланованого обсягу емісії); оплата послуг незалежного реєстратора; витрати на рекламу та друкування інформації про емісію (проспекту) нової емісії.

Для відображення цих витрат здебільшого застосовується субрахунок 952 «Інші фінансові витрати» на якому згідно Інструкції 291 ведеться облік